

Hodnocení bakalářské práce

Název práce:

Role předsudků při práci s romskou mládeží v salesiánských střediscích

Autor: Anna Pavlová

Oponent: Richard Macků

V posuzované bakalářské práci studentka prokázala schopnost teoreticky zpracovat zvolené téma, tzn. nejprve popsat problematiku předsudků při práci s Romy a následně vysledovat změny předsudků u zaměstnanců salesiánských středisek právě při práci s romskými dětmi a mládeží. Tuto práci tvoří dvě části – teoretická, pro jejíž zpracování studentka využila dostatečné množství informačních zdrojů (jak tištěných, tak elektronických – především v části věnující se obecně předsudkům) a část praktická, kterou tvoří kvalitativní výzkum a jeho vyhodnocení.

Autorka doplňuje další podobně zaměřené práce (ať už diplomové či bakalářské), avšak téma romské problematiky zúžila a zaměřila zcela konkrétně. Díky konkrétně směřovanému výzkumu získává i teoretická část práce, stejně jako celá bakalářská práce, vyšší hodnotu. Doporučoval bych však poměrně obsáhlou zmínku o osobní angažovanosti v salesiánských střediscích zařadit raději do předmluvy (Úvod je již součástí práce). Příliš konkrétní popis osobních situací (byť se jedná o motivaci k psaní práce) se pro odborný text nezdá být vhodný.

Výběr a užití výzkumných nástrojů pro praktickou část práce považuji za dobré, přestože (jak sama autorka píše) výsledky kvalitativního výzkumu nelze příliš zobecňovat a toto šetření je třeba považovat spíše jako podnět k dalšímu ověřování. Vyzdvihnout bych chtěl dodatečné zavedení dotazníku pro respondenty z řad Romů i velice dobré shrnutí odpovědí jednotlivých respondentů. Snaha podpořit výzkumem svá očekávání se projevuje v některých formulacích při interpretaci výsledků – „téměř 1/3 respondentů odpověděla..“ působí na čtenáře zcela jinak než „necelá 1/3“; skutečná číselná hodnota přitom může být v obou případech shodná).

Otázka číslo dva¹ v dotazníku implicitně předpokládá, že respondent měl dříve alespoň nějaké zkušenosti s Romy. Vzhledem k tomu, že bylo možné odpovídat otevřenými otázkami a především vzhledem k tomu, že součástí otázky byla nabídka „žádnou zkušenost“, nepůsobí tento fakt výraznější problém. Větší nepropracovanost dotazníku mohli respondenti pocítit (a částečně tak být ovlivněni) u následující, třetí², otázky. Pokud někdo z respondentů odpověděl v ot. č. 2 „žádnou“, pak otázka číslo tři nemá pro tohoto respondenta smysl.

Z výsledků výzkumu je patrné, že většina respondentů neuvedla změnu předsudků. Neuvedla však ani, že nějaké předsudky měla. Vzhledem k tvrzení, které je v práci uvedeno na základě G. W. Allporta pod pozn. 140, lze předpokládat, že i tito respondenti předsudky měli, ale nepřiznali je sobě, popř. autorce výzkumu. Abychom zajistili co nejvyšší přesnost výsledků, bylo by vhodné zařadit další kontrolní otázky a za pomoci korelace odpovědí zjistit skutečný stav předsudků. Takový výzkum by již pravděpodobně byl nad rámec bakalářské práce.

Kladně hodnotím zařazení vzoru dotazníku i přesných odpovědí do příloh práce; zajímavé by bylo seznámit čtenáře se způsobem distribuce (osobní dotazování apod.).

Přestože je celkové zpracování práce velice dobré, dovoluji si ještě několik poznámek, které může autorka brát jako podnět k diskusi při obhajobě práce.

V teoretické části práce, na straně 22 autorka na základě pramenů uvádí, že Romové se stali obětí nenápadné a dobře promyšlené diskriminace ze strany společnosti. Dovolil bych si pochybovat o tomto tvrzení - domnívám se, že se naopak jedná o velice prvoplánové jednání ze strany společnosti (zaměstnavatelů), které je základem tak vysoké nezaměstnanosti Romů.

K diskusi o praktické části budiž podnětem zajímavý výsledek vypovídající o tom, že na většinu respondentů neměla zkušenost s Romy žádný vliv. Pokud se nemýlím, každá zkušenost naše jednání alespoň částečně ovlivňuje, alespoň kladně či záporně. Vždyť tento fakt potvrdili i sami respondenti v odpovědích na předcházející otázku – pokud vybrali možnost pozitivní zkušenosti, pak nepřímo říkají, že je tato zkušenost ovlivnila v pozitivním smyslu; pokud vybrali negativní zkušenost, pak je tato pro další život ovlivnila negativně.

¹ Ot. č. 2 – Jaké jste měl/a zkušenosti s romskou menšinou než jste s Romy začal/a pracovat? (pozitivní, negativní, žádnou)

² Ot. č. 3 – Jaký vliv na Vás měla tato zkušenost?

Až na výjimky práce splňuje obecné formální požadavky, které se řídí tzv. *Metodickou pomůckou ke zpracování závěrečných prací na TF JU*. Práce je zpracována na standardní úrovni po stránce úpravy (pěkná grafická úprava), obsahuje minimum překlepů (např. str. 35 „romským“ místo „romských“; „generaci hypotéz“ místo „generování hypotéz“). Počet stran mírně přesáhl doporučený rozsah. Gramatických chyb se rovněž příliš nevyskytuje, bohužel např. hned v první řádce Úvodu autorka píše Teologickou fakultu s malým „t“; dále např. na str. 22 je psáno „pravidla, které vyplývají“). I po stylistické stránce je text zpracován dobře, stejně tak i bibliografické citace použitých zdrojů.

Celkově hodnotím obsahovou i formální úroveň práce jako velice dobrou a práci hodnotím za přínosnou, proto ji rád doporučuji k obhajobě.

Studentce přeji hodně štěstí u obhajoby její práce i v průběhu dalších částí SZZ.

V Českých Budějovicích 19. srpna 2009

Mgr. Richard Macků, DiS.
Katedra pedagogiky, TF JU
oponent